

PODZEMNI PARK PULA

BREDA BIZJAK, OŽUJAK 2010

U „TURISTIČKOJ ERI“ KULTURA JE POLUGA PROIZVODNJE IDENTITETA, PREDSTAVLJANJA IDENTITETA, PA ČAK I NJEGOVE KONZUMACIJE, POSEBNO KAD SE RADI O EKSPLOATIRANJU PROŠLOSTI, ŠTO JE ČESTO POLAZIŠTE U „KULTURNOM TURIZMU“. PRATIMO LI SVJETSKE KULTURNE TRENDOVE, OTKRIT ĆEMO DA JE UPRAVO KULTURNA RAZNOLIKOST NA CIJENI. ŽELI SE PONUDITI DRUGAČIJA KULTURA, DRUGAČIJI DOŽIVLJAJ OD ONOG KOJI TURIST PROŽIVLJAVA U SVOJOJ VLASTITOJ ILI NEKOJ DRUGOJ ZEMLJI. NAIME, PO JEDNOJ NEFORMALNOJ DEFINICIJI TURIZAM I NIJE DRUGO DO BIJEG OD STVARNOSTI; PREMA TOME, TRŽIŠTE MORA NUDITI UPRAVO ONO ŠTO JE AUTOHTONO ZA TU SAMU DESTINACIJU I ŠTO ĆE GA RAZLIKOVATI OD NEKE DRUGE DESTINACIJE.

U DANAŠNJE VRIJEME SVE ZAHTJEVNIJEG I RADOZNALIJEG TURISTA I ISTODOBNOG JAČANJA PROCESA GLOBALIZACIJE KOJI NEZAUSTAVLJIVO NAGRIZA LOKALNI, REGIONALNI PA ČAK I DRŽAVNI IDENTITET STAPAJUĆI GA U UNIFORMNI, SVJETSKI, TURISTIČKA VALORIZACIJA KULTURNE BAŠTINE POKAZUJE SE KAO VAŽNI ELEMENT DJELOMIČNOG OČUVANJA AUTOHTONE KULTURE, A TIME I PREPOZNTALJIVOSTI NEKOG GRADA, REGIJE, DRŽAVE.

OSIM (RE)AFIRMACIJE KULTURNIH VRIJEDNOSTI OVA VRSTA TURIZMA OSTVARUJE I ZNAČAJAN FINACIJSKI EFEKT ŠTO SE PONEKAD ITEKAKO POZITIVNO ODRAŽAVA U LOKALNOJ EKONOMIJI. BITNA PREDNOST KULTURNOG TURIZMA JEST NEOVISNOST S OBZIROM NA PRIRODNE UVJETE, ŠTO ZNAČI IZBJEGAVANJE NEGATIVNIH EFEKATA SEZONALNOSTI KOJI NAJČEŠĆE POGAĐAJU PODRUČJA S PREVELIKOM ORIJENTIRANOŠĆU NA POJEDINE VRSTE TURIZMA BAZIRANIM NA PRIRODNIH POGODNOSTIMA (MARITIMNI LJETNI TURIZAM, ZIMSKI TURIZAM ITD.).

USPJEŠAN PRIMJER KULTURNOG TURIZMA NA NAŠEM PODRUČJU OSTVARIO JE GRAD ZADAR KOJI JE KROZ REALIZACIJU INSTALACIJA „MORSKE ORGULJE“ I „POZDRAV SUNCU“ OSTVARIO GOSPODARSKI KULTURNI I SOCIJALNI ISKORAK TE OSTVARIO MJERLJIVE REZULTATE.

I. VIZIJA RAZVOJA – ARHITEKTURA DOGAĐAJA

PULA IMA MOGUĆNOST OBOGATITI SE NEKIM OD ZABORAVLJENIH POTENCIJALA.

„PROCES PULA PODGRAĐE“ PREDLAŽE ALTERNATIVNO RJEŠENJE “BUĐENJA” GRADA: PREPOZNATI, RAZVITI I AKTIVIRATI RAZVOJNI POTENCIJAL U VEĆ POSTOJEĆIM AMBIJENTIMA KAO ARHITEKTURU DOGAĐAJA („EVENT ARCHITECTURE”).

PULA TREBA PROMJENU, TREBA IZAZOV.

ARHITEKTURU DOGAĐAJA MOŽE SE ODREDITI KAO NAČIN POTPUNA DOŽIVLJAJA PROSTORA. OMOGUĆUJE INDIVIDUALNO AMBIJENTALNO ISKUSTVO, UŽIVANJE U PROSTORU SA SVIM OSJETILIMA ŠTO NE ZNAČI ODSUSTVO NJEGOVE BITI – PROGRAMA ARHITEKTURE, VEĆ NJEGOVU NADGRADNJU.

CILJ JE PROCESA POTAKNUTI DRUKČIJU PERCEPCIJU PULE, OTVORITI NJEN MENTALNI PROSTOR I POSPJEŠITI GRADSKI RITAM TE PROBUDITI ŽELJU ZA OTKRIVANJEM I ISTRAŽIVANJEM “SKRIVENIH” I NAPUŠTENIH PROSTORA U GRADU.

„PROCES PULA PODGRAĐE“ NIJE KONAČAN REZULTAT. TRAJAN JE I DINAMIČAN PROCES REVITALIZACIJE I AKTIVACIJE POVIJESNE JEZGRE KOJI VODE NOVOJ SLICI GRADA. KROZ PROJEKT PODZEMNI SE PUTEVI PROMOVIRAJU KAO JEDAN VAŽNIJIH POTENCIJALA GRADA SA TEŽIŠTEM U SKLOPU PODZEMNIH TUNELA ISPOD BREŽULJKA KAŠTEL U POVIJESNOJ JEZGRI PULE. AKTIVIRANJE PODZEMNIH PUTEVA KAO ATRAKTIVNIH URBANIH AMBIJENATA, KOJI POSTAJU DIO GRADSKO STVARNOSTI I TURISTIČKE PONUDE, AKTIVIRAT ĆE I POVRŠINU BREŽULJKA KAŠTEL SA SVOJIM SADRŽAJIMA U CENTRALNI GRADSKI PARK. PODGRAĐE SE OČITUJE KAO SUSTAV, MREŽA PUTEVA KOJA JE POVEZANA SA POSTOJEĆIM SUSTAVOM GRADSKIH ULICA I OBJEKATA. CENTRALNI PARK PULE DOBITI ĆE SVOJ ANTIPOD – PODZEMNI PARK PULE.

BREŽULJAK KAŠTEL JE OD VREMENA PRVOG GRADINSKOG NASELJA, UTVRDE HISTRA PA I ZA VRIJEME MLETAČKE VLADAVINE BIO CENTAR GRADA, STJECIŠTE TRGOVAČA, PUTNIKA, MALIH OBRTNIKA I CIVILNOG DRUŠTVA. DANAS, TEK KAO PASIVNI MUZEJSKI SEGMENT GRADA PRKOSI VREMENU, A ZBOG SLABE DOSTUPNOSTI I NEATRAKTIVNOG SADRŽAJA RIJETKO JE POSJEĆEN.

II. RAZVOJ PROJEKTA

PODZEMNI SUSTAV TUNELA PREDSTAVLJA OGROMAN GRADSKI POTENCIJAL KOJI TREBA JASNU VIZIJU RAZVOJA. PREDLAŽEMO DA SE ZA REVITALIZACIJU PODZEMNOG SUSTAVA IZRADI RAZVOJNA STRATEGIJA U OBLIKU PROJEKTNE DOKUMENTACIJE, KOJU BI GRAD PULA NOMINIRAO NA EUROPSKIM NATJEČAJIMA. UVJERENI SMO DA UPRAVO GRAD PULA MORA BITI NOSIOC PROJEKTA DOK BI SE UPRAVLJANJE I ODRŽAVANJE MOGLO NA TEMELJU IZRAĐENE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE PRENJETI UDRUGAMA BILO KAO PRIVREMENIM ILI STALNIM KORISNICIMA. RAZVOJ OVOG PROJEKTA MOŽE IMATI DUGOTRAJAN UČINAK JEDINO AKO TEMELJI NA RAZVIJENOM PROIZVODU. CJELOKUPAN BI PROCES BIO PODIJELJEN U VIŠE FAZA:

- 1. FAZA – IZRADA PROJEKTNE DOKUMENTACIJE**
- 2. FAZA – FINANCIRANJE I PROMIDŽBA PROJEKTA**
- 3. FAZA – REALIZACIJA PROJEKTA**

1.FAZA – IZRADA PROJEKTNE DOKUMENTACIJE

IZRADA OVAKVOG DOKUMENTA ZAHTIJEVA INTERDISCIPLINARAN PRISTUP, STRUČAN TIM LJUDI, KOJI ĆE OBJEDINITI PODRUČJA URBANIZMA, ARHITEKTURE, SOCIOLOGIJE KULTURE, EKONOMIJE I MARKETINGA TE SA KULTURNOG, SOCIOLOŠKOG I EKONOMSKOG ASPEKTA RAZVITI VIZIJU RAZVOJA PODZEMNIH PROSTORA.

PROJEKTNJA DOKUMENTACIJA ĆE OBUHVAĆATI:

- 1. PROGRAMSKU SHEMU**
- 2. URBANISTIČKO – ARHITEKTONSKU PROJEKTNU DOKUMENTACIJU**

1. PROGRAMSKA SHEMA

PODZEMNI SUSTAV TUNELA TREBA KVALITETNO I KOMPLEKSNO OSMIŠLJEN KULTURNI SADRŽAJ KONCIPIRAN KAO KULTURNO – TURISTIČKI HIBRID, PODZEMNI TEMATSKI PARK LIKOVNIH I ZVUKOVNIH DOGAĐAJA KOJI ĆE POTICATI MEĐUNARODNU SURADNJU I MOBILNOST KULTURNIH STVARAOCA.

PODZEMNI BI AMBIJENTI, STIMULIRAJUĆI NAŠA OSJETILA RAZLIČITIM UMJETNIČKIM POSTAVIMA POPUT SVJETLOSNIH I ZVUKOVNIH INSTALACIJA TE KAZALIŠNIM, GLAZBENIM I PLESNIM DOGAĐAJIMA MOGLI POSTATI OSEBUJNA TURISTIČKA ATRAKCIJA.

ODSUSTVO PRIRODNE SVJETLOSTI I ZVUKA ODN. IZOLACIJA OD VANJSKIH UVJETA OMOGUĆUJE IZOLIRANOM PODZEMNOM AMBIJENTU RAZVOJ U SMJERU KIBERNETIČKOG ODN. CYBER PROSTORA TE PREDSTAVLJA OPTIMALAN POLIGON ZA EKSPERIMENTE ARHITEKTIMA I VIZUALNIM UMJETNICIMA. ZAPUŠTENI SUSTAV PODZEMNIH SKLONIŠTA TAKO POSTAJE DRUKČIJI ULIČNI PROSTOR, IZNIMAN DOŽIVLJAJ PROSTORA KOJI SPAJA LIKOVNOST, ARHITEKTURU I EDUKACIJU.

POSJETITELJI MOGU PROĆI KROZ PODHODNIKE ŽELEĆI SE IZOGNUTI GUŽVI, VRUĆINI ILI KIŠI NA GRADSKIM ULICAMA, MOGU SE KORISTITI DIZALOM KOJI POVEZUJE NIVO GRADA SA TVRĐAVOM NA KAŠTELU, ALI UJEDNO MOGU DOŽIVJETI I JEDAN POTPUNO DRUKČIJI PROSTOR GRADA. UMJETNIČKIM OBLIKOVANJEM SVJETLA, ZVUKA I MIRISA POSJETITELJIMA BI SE NUDIO ULAZ U JEDAN DRUGI SVIJET. STALNI I PRIVREMENI POSTAVI AMBIJENTALNIH INSTALACIJA UJEDNO BI PREDSTAVLJALI OSNOVU REVITALIZACIJE PODZEMNIH AMBIJENATA.

SVAKE BI GODINE PODZEMNI PARK PULE UGOSTIO JEDNOG ILI NEKOLIKO AUTORA KOJI SE BAVE AUDIO – VIZUALNIM ILI PROSTORNIM INSTALACIJAMA I OMOGUĆIO IM DA NA ODREĐENOM SEGMENTU POSTAVE SVOJU UMJETNIČKU INSTALACIJU KOJA BI ILI OSTALA KAO STALNO UREĐENJE PROSTORA ILI SE ZAMIJENILA NEKOM OD BUDUĆIH INSTALACIJA. KONCEPCIJA PROSTORA OSMIŠLJENA NA TAJ NAČIN OMOGUĆILA BI STALAN PROTOK I RAZMJENU STVARAOCA, IDEJA I INFORMACIJA, A SLIKA PROSTORA BI SE IZ GODINE U GODINU POSTEPENO MIJENJALA, NADGRAĐIVALA TE TIME OMOGUĆAVALA POSJETITELJIMA UVIJEK NOVE PROSTORSKE DOGAĐAJE. POVEZIVANJE SA RENOMIRANIM AUTORIMA PRIDONJELO BI PREPOZNTALJIVOSTI I IDENTITETU PROJEKTA, A GRAD PULA DOBIO BI NOVI KULTURNI „TURISTIČKI PROIZVOD“.

UMJETNICI POPUT JAMESA TURRELLA KOJI SVOJ UMJETNIČKI OPUS USMJERAVA U ISTRAŽIVANJE SVIJETLA I PROSTORA I ČIJE INSTALACIJE ČUVAJU U ZBIRKAMA MUZEJA POPUT „THE MUSEUM OF FINE ARTS“ U HOUSTON, TEXASU TE KITA WEBSTERA

KOJI UZ SVIJETLO I PROSTOR DODAJE I ZVUK, MOGLI BI PODZEMNIM PROSTORIMA PULE DATI NOVU DIMENZIJU, PUSTITI SVOJ TRAG I TAKO SMJESTITI PULU NA SVJETSKU KARTU KULTURNOG TURIZMA KAO JEDNU OD INTERESNIH TOČAKA.

MULTIMEDIJSKE INSTALACIJE DJELOVALE BI I U POVIJESNOM KONTEKSTU TUNELA JER OSIM NOVOG SADRŽAJA, ONO ŠTO OVAJ PODZEMNI SUSTAV ČINI ZANIMLJIVIM I JEDINSTVENIM U EVROPSKOM PROSTORU JESTE POVIJEST NASTANKA (NASTALI SU ZA VRIJEME VLADAVINE AUSTRO-UGARSKE MONARHIJE), TEHNOLOŠKO DOSTIGNUĆE (TAKVA INTERVENCIJA ISPOD GRADA PREDSTAVLJA IZNIMAN GRAĐEVINSKI PODUHVAAT ČAK I U SADAŠNJE VRIJEME) TE RASPROSTRANJENOST I KOLIČINA TUNELA ISPOD GRADA.

2. URBANISTIČKO – ARHITEKTONSKA PROJEKTNJA DOKUMENTACIJA

PODZEMNI SUSTAV POD KAŠTELOM SASTOJI SE OD DONJEG (3.200 M²) I GORNJEG (700 M²) SKLOPA TUNELA.

URBANISTIČKA DOKUMENTACIJA OBUHVATITI ĆE UMJEŠTANJE PODZEMNOG SUSTAVA U KONTEKST GRADSKJE INFRASTRUKTURE I OBJEKATA, KONCEPCIJU POVEZIVANJA SA POSTOJEĆIM GRADSKIM SADRŽAJIMA I TURISTIČKIM INTERESNIM TOČKAMA.

ARHITEKTURNJA DOKUMENTACIJA OBUHVATITI ĆE REVALORIZACIJU POSTOJEĆEG STANJA PROSTORA TE IDEJNI PROJEKT UREĐENJA PODZEMNIH PROSTORA POD BREŽULJKOM KAŠTEL U NJEGOVIM KLJUČNIM SEGMENTIMA. PREDMET OBLIKOVANJA BILI BI SVI ULAZI (UKUPNO 7 ULAZA) U TUNELE, SVI KRAKOV I TUNELA, MEĐUSOBNO POVEZIVANJE, POTENCIJALNA RAŠIRENJA I PRILAGODBE POSTOJEĆEG PROSTORA NOVIM SADRŽAJIMA – OSNUTAK SREDIŠNJE PODZEMNE DVORANE, PODZEMNOG TRGA.

TIME BI SE POSTAVIO PRINCIP OBLIKOVANJA, „PRIPREMA TERENA“ KOJA BI SLUŽILA ZA OSNOVU SVIM KASNIJIM KORISNICIMA I INTERVENCIJAMA U PROSTORU. ULOGA ARHITEKTA U OVOM SLUČAJU JE PROSTOR PRIPREMITI NA NOVE, RAZNOLIKE I POLIVALENTNE MOGUĆNOSTI DOGAĐANJA.

BITNO JE NAPOMENUTI DA PODZEMNI PROSTORI DUGOROČNO NE MOGU OPSTATI AKO IH OSTAVIMO U POSTOJEĆEM STANJU. NE SMIJEMO DOPUSTITI DA SE OVAKAV POTENCIJAL SUVREMENE URBANE SREDINE PRETVORI U MUZEJ, U PASIVNO TKIVO POVIJESNE JEZGRE KAO JOŠ JEDAN U NIZU POVIJESNIH SPOMENIKA KOJI PRETVARAJU GRAD U MUZEJ NA OTVORENOM. NA TAJ NAČIN GRAĐANI GUBE VEZU SA GRADOM JER NESTAJE RELACIJA, SUŽIVOT I NEMOGUĆNOST IDENTIFIKACIJE SA NEŽIVOM I NEAKTIVNOM NEKRETNINOM.

2.FAZA – FINANCIRANJE I PROMIDŽBA PROJEKTA

PREDLAŽEMO DA GRAD KAO VLASNIK TE URED GRADA NA OSNOVU IZRAĐENE STRATEGIJE RAZVOJA (URBANISTIČKO-ARHITEKTURNJA PROJ. DOKUMENTACIJA I PROGRAMSKA SHEMA) PRIPREME TE NOMINIRAJU OVAJ PROJEKT NA EVROPSKIM NATJEČAJIMA. SMATRAMO DA POSTOJI REALNA MOGUĆNOST PRIDOBIVANJA EUROPSKIH SREDSTAVA JER JE PROGRAMSKA VIZIJA USMJERENA U POTICANJE PREKOGRANIČNE SURADNJE I MOBILNOSTI KULTURNIH DJELATNIKA ŠTO JE I SVRHA VEĆINE EVROPSKIH PROGRAMA SUFINANCIRANJA. UJEDNO, ZEMLJE ČLANICE POPUT AUSTRIJE, MAĐARSKJE I ITALIJE MOGLE BI IMATI POSEBNE INTERESE PREMA OVOM PROJEKTU S OBZIROM NA ČINJENICU, DA PODZEMNI SUSTAV GRADA PULE NE PREDSTAVLJA DIO SAMO NAŠE POVIJESTI, VEĆ I EUROPSKE KULTURNE BAŠTINE.

DA BI OVAKO JEDINSTVENI PROSTOR POSTOJAO U SVIJESTI GRAĐANA POTREBNO JE UČINITI PRVI KORAK U SMISLU INFORMIRANJA JAVNOSTI. KONCEPTUALNI DOKUMENT TREBA KOMUNIKACIJSKU STRATEGIJU. DRUGIM RIJEČIMA, „BUILDING OF THE CITY“ MORA DJELOVATI DVOJAKO SA „BRANDING OF THE CITY“: PROMOCIJA PROJEKTA, PROFILIRANJE MOGUĆNOSTI, PRODUKCIJA KONKRETNIH DOGAĐAJA TE PROMET S MEMORABILIJAMA.

3.FAZA – REALIZACIJA PROJEKTA

PRIDOBLENIM EUROPSKIM SREDSTVIMA, GRAD BI MOGAO ZAPOČETI REALIZACIJU PROJEKTA PODZEMNIH AMBIJENATA.

ULOGA GRADA KAO VLASNIKA TE ARHITEKTA/URBANISTA KAO PLANERA JE NA OVOM STUPNJU NASTUPITI KAO URBANI KUSTOS ŠTO ZNAČI SELEKTIRATI PRIVREMENE KORISNIKE PODZEMNIH PROSTORA KOJI BI UPRAVLJALI I ODRŽAVALI ODREĐENE SEGMENTE PODZEMNIH PROSTORA U SKLADU SA STRATEGIJOM RAZVOJA. PREDNOST OVAKVOG UPRAVLJANJA JE DA SU GRAĐANI UKLJUČENI KAO SUOSNIVAČI PROSTORA, A JAVNI INTERES POTAKNUTI ĆE SAMOODRŽIV I DUGOTRAJAN RAZVOJ.